

Jerzy Starnawski

Irena Pitulanka-Roźniatowska (1919 - 1980)

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 19, 219-220

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy Starnawski

IRENA PITULANKA-ROŹNIATOWSKA (1919 - 1980)

Irena Pitulanka, później Roźniatowska, urodziła się 2 XII 1919 r. we Lwowie. Tam ukończyła szkołę podstawową i średnią. Tuż przed wojną jej rodzice przenieśli się do Przemyśla. Nad korytem Sanu przeżyła koszmar okupacji, po czym w latach 1945 - 1950 odbyła studia polonistyczne w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie; dyplom magistra uzyskała 28 X 1952 r. Głównym profesorem w czasie jej studiów i promotorem pracy przy egzaminie magisterskim był Stanisław Pigoń.

Po paroletnim pobycie w Bielsku-Białej, gdzie zatrudniona była jako nauczycielka licealna, dojeżdżająca jeszcze do Krakowa na konsultacje do swojego profesora, osiadła na stałe w Przemyślu. Uczyła kolejno: w Technikum Mechanicznym, w Technikum Rolniczo-Łąkarskim, w Studium Nauczycielskim, w Studium dla Wychowawczyń Przedszkoli. Dojeżdżała też do Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, gdzie prowadziła zajęcia z kultury żywego słowa. W świetlicach przemyskich prowadziła zespoły recytatorskie. Od 1961 r. należała do Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu; tu sekretarzowała w 1961/1962 r. Uczestniczyła stale w posiedzeniach miejscowego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, którego aktywnym członkiem była przez lat przynajmniej 20; należała też do Towarzystwa im. Marii Konopnickiej. Wygłaszała odczyty o współczesnym teatrze na terenie Rzeszowa, Przemyśla i okolic. Przede wszystkim była stałą recenzentką przedstawień Fredreum, którym chlubi się Przemyśl już od ponad 100 lat.

Jeden rys wybitnej nauczycielki, stawiającej na należytych poziomie zwłaszcza sprawę recytacji i kultury żywego słowa, nauczycielki, która przekroczyła „próg przeciętności”, był szczególnie miły: ukochanie Przemyśla w sposób zupełnie wyjątkowy. Jej dorobek pisarski związany jest całkowicie z Przemyślem. Życiu literackiemu umiłowanego miasta w okresie 20-lecia międzywojennego poświęciła nie ukończoną

dysertację doktorską, którą wypracowywała latami pod kierunkiem piszącego te słowa. Skromna i nieśmiała, przywiązana do miasta jej życia, postanowiła nie opuścić go nigdy: — „Tu są groby moich rodziców — mówiła — tu moje miasto na zawsze”. Odrzuciła propozycję, by po uzyskaniu doktoratu przenieść się do jednej z wyższych szkół pedagogicznych, które w pewnym okresie zaczęły wyrastać jak grzyby po deszczu. Zresztą, pracy doktorskiej nie ukończyła ostatecznie, co spowodowane było przede wszystkim jej brakiem ufności we własne siły, ale w ostatnich latach życia również długotrwałą chorobą, która 8 XII 1980 r. położyła kres jej życiu.

Z pracy doktorskiej, którą właściwie prawie ukończyła i przygotowała w pierwszej redakcji, jeszcze nie zaaprobowanej przez promotora, nawet nie skorygowanej należycie, brulionowej, ogłosiła w „Roczniku Przemyskim” dwa spore fragmenty: rozprawkę o „Wzlotach”, zapomnianym czasopiśmie, wychodzącym w Przemyśle w okresie objętym tematem pracy¹; artykuł o przemyskich filologach klasycznych w tymże okresie². Oba rozdziały ogłoszone drukiem zapowiadają interesującą dysertację, która — gdyby przedwcześnie zmarłej autorce udało się ją dokończyć — stanowiłaby ważniejsze wydarzenie w dziejach kultury Przemyśla.

Poza wymienionymi dwoma fragmentami ogłosiła Pitulanka-Roźniatowska (tak bowiem podpisywała się) ponad czterdzieści drobnych artykułów na łamach tygodniowych dodatków do gazet rzeszowskich i przemyskich. Są to: 1) artykuły dyskusyjne w sprawach dydaktycznych, 2) recenzje z przedstawień w słynnym przemyskim „Fredreum”, w sali PDK w Przemyśle, w Teatrze Ziemi Rzeszowskiej. Jej praca doktorska, zachowana w „brulionowej” redakcji, zostanie zaprezentowana w streszczeniu na łamach „Rocznika Przemyskiego”.

Przypisy

¹ *Przemyskie pismo literackie „Wzloty”*. „Rocznik Przemyski” 1975, t. 15/16, druk. 1976, s. 187 - 202.

² *W kręgu miłośników myśli i kultury antycznej*. „Rocznik Przemyski” 1976/1977, t. 17/18, druk. 1977, s. 157 - 180.